

Εισαγωγικό Σημείωμα

Τι σχέση μπορεί να έχει το θέατρο μ' έναν πίνακα ζωγραφικής, τα μαθηματικά ή τα θρησκευτικά; Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί ο σχολικός εκφοβισμός και ν' αλλάξει η συμπεριφορά προς το διαφορετικό; Από το νηπιαγωγείο ως το πανεπιστήμιο, από το μουσείο ως τις φυλακές και από την Ελλάδα ως τον Καναδά, τη Σερβία και την Παλαιστίνη μοιραζόμαστε τις ίδιες ανησυχίες θέλοντας να εμπνεύσουμε τους νέους, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στον κόσμο μας. Στην αρχή, διερευνώντας κριτικά την προσωπική τους ταυτότητα, στη συνέχεια αποδεχόμενοι τον άλλον, και στην πορεία καλλιεργώντας την ελπίδα και την εμπλοκή των νέων στα κοινά. Το θέατρο στις διάφορες μορφές του είναι η τεχνική, το μέσο, ο οδηγός, το πλαίσιο, η εμπνευση για την ανάδυση ενός κόσμου καλύτερου.

Ξεκινώντας από ένα νηπιαγωγείο, στο οποίο συνυπάρχουν καθημερινά μικροί μαθητές διαφορετικής εθνικότητας, αλλά και διαφορετικού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου, παρακολουθούμε την έρευνα δράσης της **Ελένης Λαμπρονίκου** που προσπάθησε να παρέμβει σε αυτό το πλαίσιο χρησιμοποιώντας το Εκπαιδευτικό Δράμα ως αφορμή αλλά και αφορμή, για να βιώσουν τα παιδιά την έννοια του διαφορετικού. Μέσα από τη συγκεκριμένη έρευνα δράσης οι μαθητές του νηπιαγωγείου φαίνεται να κατανόησαν και κυρίως να άλλαξαν τη συμπεριφορά τους προς τον διαφορετικό και «τον αδύναμο κρίκο του κύκλου».

Συνδυάζοντας το Διαδικαστικό Δράμα, το Θέατρο στην Εκπαίδευση και το Δημιουργικό Δράμα, καθώς και την εξειδικευμένη συμβολή εικαστικών παιδαγωγών, η **Χριστίνα Μουρατίδου**, παρουσιάζει το Δράμα στην Πινακοθήκη (ΔράσΠι), μια διεπιστημονική μεθοδολογία που προσεγγίζει τους πίνακες ζωγραφικής ως πηγές μάθησης. Έτσι, βλέπουμε πώς εφαρμόστηκε στη Σερβία για πρώτη φορά στα πλαίσια προγράμματος του Κέντρου Θεατρικών Ερευνών του Νόβι Σαντ στην κεντρική πινακοθήκη της πόλης μέσα από δώδεκα δίωρα βιωματικά εργαστήρια για παιδιά δημοτικού.

Στη συνέχεια, ο **Χρίστος Χαρίτου**, η **Ναταλία Κουχαρτσιούκ** και η **Κυριακή Αργυρού** αναλύουν το «Remove the Power», ένα καινοτόμο πρόγραμμα θεατρικής παρέμβασης για το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού, που εφαρμόζεται από το 2011 σε δημοτικά σχολεία της Κύπρου. Οι εμπυχωτές του ακολουθούν βασικές τεχνικές του εφαρμοσμένου θεάτρου δίνοντας στους μαθητές σωρεία ερεθισμάτων από φωτογραφίες και βίντεο μέχρι σενάρια και στατιστικές, ώστε να παρατηρήσουν, να δημιουργήσουν και στη συνέχεια να προβούν σε εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ τους καταλήγοντας σε μια τελική παρουσίαση ή εργαστήριο, με στόχο όχι μόνο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των μαθητών μιας σχολικής κοινότητας, αλλά και των εκπαιδευτικών και των γονέων, οι οποίοι καλούνται να συμβάλουν στη σωστή αντιμετώπιση του φαινομένου.

Με στόχο να συμβάλουν στη συζήτηση της επιστημονικής κοινότητας για τη θέση των θρησκειών στη σύγχρονη εκπαίδευση, ο θεολόγος-φιλόλογος **Μάριος Κουκουνάρας Λιάγκης** και η **Ηρώ Ποταμούση** εκθέτουν τον σχεδιασμό, τη δημιουργία και την εφαρμογή ενός θεατροπαιδαγωγικού προγράμματος από φοιτητές Θεολογίας. Στα τελικά συμπεράσματα τους φαίνεται ότι η φιλοσοφία και η παιδαγωγική θεωρία των Θεατροπαιδαγωγικών Προγραμμάτων όχι μόνο δεν έρχεται σε αντίθεση με την παιδαγωγική προσέγγιση της σύγχρονης Θρησκευτικής Εκπαίδευσης, αλλά η συγγένεια στις βασικές αρχές τους δημιουργεί ένα εποικοδομητικό πλαίσιο συνέργειας στην επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων σε πανεπιστημιακό πλαίσιο.

Περνώντας σ' έναν άλλο τομέα, η **Beatrice Montorfano**, εξετάζει το φαινόμενο του θεάτρου στις φυλακές σε δύο χώρες της νότιας Ευρώπης: στην Ιταλία και την Ελλάδα, που και οι δύο βρίσκονται στα σύνορα της Ευρώπης σε μια στιγμή δραστικού επαναπροσδιορισμού της ταυτότητάς της και έχουν παρόμοια προβλήματα όσον αφορά το σωφρονιστικό σύστημα. Συγκρίνοντας το στήσιμο θεατρικών δραστηριοτήτων σε σχέση με το περιβάλλον της φυλακής, αλλά και την καλλιτεχνική και αισθητική εξέλιξή τους παρουσιάζει τη σημασία της προσέγγισης αυτής, που δίνει στους κρατούμενους ενεργό ρόλο στο να προσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο παίζουν και παρουσιάζουν τους εαυτούς τους, καθώς και την ευκαιρία να ξεφύγουν από τον προκαθορισμένο χαρακτήρα του παθητικού ασθενούς.

Συνδέοντας το εκπαιδευτικό δράμα με τη μελλοντική εμπλοκή των νέων στα κοινά, η **Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση** αναλύει δύο διαφορετικά ερευνητικά προγράμματα. Το πρώτο με τίτλο «Συλλογικό Θέατρο και Πολιτειακή Εκπαίδευση» είχε στόχο την ανάπτυξη των διαλογικών δεξιοτήτων των μαθητών και των μαθητριών καθώς και την ανάπτυξη τους ως κοινωνικών δρώντων (social actors) και συνδυάστηκε με την Αντιγόνη του Σοφοκλή. Το δεύτερο, με συνοπτική ονομασία «Radical Hope», είναι μία πενταετής διαπολιτισμική έρευνα, υπό τον συντονισμό της Kathleen Gallagher και αναδεικνύει το «νοιιάζεσθαι» (care) και το «ελπίζειν» (hope) ως σημαίνουσες πρακτικές για την εμπλοκή των νέων ανθρώπων τόσο στο σχολείο όσο και στον ευρύτερο δημόσιο χώρο.

Μιλώντας από τη μακρινή Παλαιστίνη, η **Iman Assaf** στη συνέντευξή της αποκαλύπτει πώς δουλεύει εδώ και 18 χρόνια στο Θέατρο ASHTAR με κοινότητες παρουσιάζοντας Θέατρο Φόρουμ και Νομοθετικό Θέατρο και εκπαιδεύοντας νέους Εμφυχωτές-Διαμεσολαβητές Θεάτρου του Καταπιεσμένου (Θ.τ.Κ.) με στόχο να δημιουργήσει μια πλατφόρμα για την κοινωνική αλλαγή και να «δώσει φωνή στους άφωνους». Έτσι, με το Θέατρο του Καταπιεσμένου φέρνει το θέατρο σε όλα τα τμήματα της παλαιστινιακής κοινωνίας και εμπλέκει τις κοινότητες σε δημοκρατικό διάλογο σε θέματα καίριας σημασίας.

Ο **Νίκος Γκόβας**, η **Μαίρη Καλδή** και η **Τατιάνα Ροδόλφου** εκθέτουν το θέμα, τη μεθοδολογία, τα εργαλεία, την προσέγγιση και τον τρόπο δουλειάς που ακολουθήθηκε από μαθητικές ομάδες στην Ελλάδα και στην Τουρκία που συμμετείχαν στο «Πρόγραμμα YouthDOCs». Στόχος ήταν να δημιουργήσουν και να μοιραστούν ταινίες και θεατρικά δρώμενα τεκμηρίωσης εκφράζοντας συλλογικές απόψεις των μαθητών –τριών σχετικά με τη δική τους νεανική κουλτούρα και την προσωπική τους ταυτότητα, όπως επίσης και για την κουλτούρα της περιοχής των εταίρων, στο πλαίσιο της τρέχουσας οικονομικής κρίσης και της αύξησης της βίας και του ρατσισμού.

Τέλος, παρουσιάζονται συνοπτικά δύο διδακτορικές διατριβές. Η πρώτη της **Χριστίνας Ζώνιου** με θέμα τη συμβολή του Θεάτρου του Καταπιεσμένου και άλλων δραματικών τεχνικών στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας των εκπαιδευτικών και η δεύτερη της **Παναγιώτας Κοταρίνου** με θέμα τη διδασκαλία των μαθηματικών μέσα από τη χρήση τεχνικών της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση σε τάξεις του Λυκείου.

Καλή ανάγνωση!

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Η Συντακτική Επιτροπή

